

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. III. Paritas Fidei, nec non judicij reflexi de non probabilitate honestatis,
aut de probabilitate inhonestatis, ne operemur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

aut peccandi impossibilitatem; vel immunitatem: Sanctitas, quæ Divinitati est physicè connaturalis, necessaria, immò identificata; non ita ulli creaturæ; nulli enim creaturæ sanctitas est connaturalis, necessaria, aut identificata; talis prærogativa est, ut suavis Dei providentia fecerit illam suis creaturis rationalibus liberam; adeo ut eadem sanctitas, quæ supra statum creaturæ debitum est, sit tamen ipsi creaturæ contingens, voluntaria, & libera. Similiter immunitas ab omni errore, & culpâ, quæ est prærogativa Deo identificata, & statui Beatorum debita, non ita debita est imperfecto hominum Viatorum statui; adhuc tamen ea prærogativa talis est, ut quamvis imperfecto Viatorum statui non sit necessaria, sit tamen huic statui contingens, voluntaria, & libera; adeo ut tam Deus, quam creatura non possit peccare; Deus impotentiâ antecedenti ad suam voluntatem, creatura impotentiâ consequenti ad suam: tam Deus, quam Viator non possit errare; Beatus impotentiâ antecedenti omnem liberum sui arbitrij usum; Viator impotentiâ consequenti ad liberum sui arbitrij usum.

N. 179. In quo sanè Divina suæ Sapientiæ, Potentiæ, & Liberalitatis attributa Deus animabus contemplationi deditis non modicum laudis, & amoris motivum suggerit. Quid enim laude, & amore dignius, quam quod Deus creaturis ex se imperfectis illud fecerit liberum, quod sibi esse necessarium; & quod statui minus perfecto contingens, & voluntarium statuerit illud ipsum, quod alteri statui longè perfectiori est connaturale, aut debitum? Vt exinde creaturæ emularentur charismata meliora, & in se ipsis eam Dei, aut perfectiorum creaturarum perfectionem exprimerent, ad quam interiori lumine promoventur; nec ulla illis legitima causa superesset, suæ conditionis perfectionem in iudicium vocandi: etenim etsi ea sanctitas, aut sanctitatis gradus, eaque ab omni culpâ, & errore immunitas, aut immunitatis gradus sit creaturæ, aut ejus statui non debita, immò supra ejus conditionem, & statum sit; attamen illi illud ipsum erat liberum, contingens, & voluntarium: culpa igitur creaturæ, sui que arbitrij est, non Creatoris, aut status, quod eâ perfectione sibi liberâ carere voluerit.

N. 180. Hæc ponderatione posita, urgeo argumentum: Dici non potest, quod dum Deus nos excutit ad æmulandam maiorem sui, aut alterius personæ, vel status perfectionem, provocet nos ad impossibilia: sed Deus nos provocat ad æmulandam immunitatem à culpâ,

Tom. III.

& errore etiam materiali: ergo immunitas à culpâ, & errore, quamvis materiali, non est nobis impossibilis. Maiorem ostendit ipsum lumen naturale. Minorem authenticat supernaturale Divinæ Scripturæ lumen, in quâ nobis præcipitur, ut veritatem inquiramus, ut mentis tenebras, & noctem excutiamus, ut ignorantiam saltem voluntariam, & multò magis errorem abigamus. Consequentia tenet. Modò subsumo: Sed nullus alius nostro imperfecto statui suppetit modus æmulandi perfectam ab omni etiam materiali errore immunitatem, quàm si in incertis, etsi probabilioribus, probabilissimis, immò moraliter certis, suspendamus omne de re incertæ iudicium; omne enim moraliter certum; probabilissimum; aut probabilius est semper in re, & logicè incertum: ergo talis suspensio non tantum est nobis possibilis, quin est nobis à Deo inspirata, & iuncta, tamquam honestissima; immò est unicus modus citra miraculum nostro imperfecto statui connaturalis, quo perfectam ab omni etiam materiali errore immunitatem assequi possimus. Hoc enim modo per liberam omnis iudicii directi de re, etsi moraliter certi, aut probabilissimi; aut probabilioris suspensionem, omne erroris periculum vitamus; & per liberam ab omni errore immunitatem æmulamur necessariam Deo, aut statui beatifico, aut Angelico immunitatem: & per iudicium evidens reflexum supra objectivam probabilitatem, sive æqualem, sive maiorem, sive minorem; aut supra objectivam certitudinem moralem veritatis, ut in re est; nobis incertæ, imitatur *prout possumus* evidentiam, aut certitudinem ipsius iudicii directi de veritate, quod fortè Angeli, aut Beati, vel saltem Deus ipse circa libera contingentia, alique incerta concipiunt.

§. III.

Pavitas Fidei, nec non iudicii reflexi de non probabilitate honestatis, aut de probabilitate inhonestatis, ne operemur.

S U M M A R I U M.

Ut teneamur credere fide Divinâ, satis evidentia credibilitatis, non autem necessaria evidentia veritatis rei credende, n. 180. 181.

Sicut, ut imperem altum fidei honestum satis evidentia credibilitatis rei credende, non verò necessaria evidentia veritatis ejusdem rei, ita, ut imperem altum honestum, satis evidentia probabilitatis honestatis, non verò necessaria evidentia veritatis honestatis, n. 184.

Cc

Disa

Dicta paritas ad quem finem trahatur, n. 185.
Obligatio credendi, & honeste operandi pari passu procedunt, n. 186. 187.

Sicut iudicium reflexum de non probabilitate honestatis satis, ne operer honeste, ita solum reflexum de eius probabilitate satis, ut operer honeste, n. 188. 189.

Etsi plus requiratur, ut quis honeste, quam ut inhoneste operetur, non ideo necessarium iudicium directum de honestate, n. 190. 191.

Præcipuum argumentum Adversariorum, quod quis simul, & semel operabitur honeste, & inhoneste, ob duplex iudicium reflexum, unum de honestatis, aliud de inhonestatis probabilitate, non me tangit peculiariter, n. 192.

193.
Urgeo hoc contra Adversarios, n. 194. 195. 196.

Nullitas argumenti, quia ex similitudine probabilitatis honestatis, & inhonestatis infert similitudinem actuum, n. 198. 199.

Etsi simul coexistant duo iudicia reflexa evidentiæ, unum de probabilitate honestatis, aliud de probabilitate inhonestatis, voluntas operabitur tantum honeste, si se determinet ad sequendum illud, vel tantum inhoneste, si se determinet operari juxta aliud, n. 199.

Cur non peccet simul, & peccet, qui habet duas apprehensiones, unam suavisimam boni, aliam mali? n. 200. 201.

Cur, ut quis peccet, satis sit, ut operetur sub solo iudicio de non probabilitate honestatis, aut de probabilitate non honestatis, suspensio omni directo de non honestate; ut autem non peccet, non satis sit solum reflexum de probabilitate honestatis iudicium, suspensio omni directo de honestate, n. 202.

N. 181. **Q**uinta paritas sumitur ex Fide. Etenim, ut disp. 9. fult ostendi, ad hoc ut possimus, immo ut teneamur credere, atque adeo ut honestissime credamus, non est necesse, ut veritas supernaturalis credenda sit nobis evidenter vera, sed satis ut sit evidenter credibilis, ut productis Authoribus manifestat P. Pollenter propo. 4. cap. 4. ergo ut licite, & honestissime operemur, necessaria non est evidentiæ honestatis, sed satis ut honestas sit evidenter credibilis, seu probabilis.

N. 182. Confirmo 1. Evidentiæ credibilitatis mysterij satis est, ut honeste credere possimus: ergo evidentiæ probabilitatis honestatis satis etiam erit, ut honeste operemur.

N. 183. Confirmo 2. quia sicut quoties assensus directus verus est objectum præceptum, satis est, ut ille assensus directus sit credibilis verus, ad hoc ut cum assensum directum honeste imperem, ut constat in actibus fidei

præceptis; per hoc enim, quod mihi sit evidenter credibilis ex. gr. Christum Deum venisse, teneor imperare assensum directum supernaturalem, quo credam illud fidei mysterium. Ita à pari, quoties actus honestus est objectum præceptum, satis erit, ut actus ille sit credibilis honestus, ad hoc ut cum actum directe imperem. Si autem evidentiæ de maiori honestatis objectivæ probabilitate satis est, ut teneam eum actum elicere; eo ipso sequitur, quod evidentiæ de æquali, vel minori honestatis objectivæ actus probabilitate satis quoque erit, ut cum actum non quidem teneam, sed saltem possum honeste elicere.

Confirmo 3. Assensus directus fidei super omnia non exigit, ut ejus objectum materiale credendum, vel ut motivum, seu revelatio, ob quam ipsum objectum materiale revelatum creditur super omnia, sit evidenter vera, sed satis est, ut sint evidenter credibilia, adeo ut sola evidentiæ reflexa credibilitatis mysterij credendi, aut revelacionis satis sit, ut actum fidei super omnia circa veritatem obicuram imperare possim: ergo à pari, ut actus voluntatis sit honestus, non exigit, ut ejus objectum sit evidenter honestum, sed satis est, ut sit evidenter probabilis, aut probabiliter honestum: ergo ut honeste operer, nullum est necessarium iudicium directum de objectivæ actus, & objecti honestate, sed satis est evidens reflexum de probabilitate, aut probabilitate honestatis objectivæ actus, & objecti.

Scio, quod qui hanc paritatem superficialiter penetraturus est, facile eam alio dixerit, tamque in me retorquere tentabit dicendo, quod sicut, ut teneam credere directe, satis est evidentiæ reflexa credibilitatis mysterij, adeo ut quoties hæc datur, teneam directe credere illud; ita quoties datur evidentiæ reflexa de probabilitate honestatis, & veritatis, tenebor quoque iudicium directum de eâ veritate imperare. Rursus sicut nemo potest in materia fidei credere id, quod est reflexe minus credibile, immo tenetur illud non credere; ita à pari nemo poterit assentiri directe rei minus probabili, immo tenebitur non assentiri.

Verum hæc non nisi ex malâ intelligentiâ procedunt: etenim non traho paritatem in hunc finem, ut ostendam, quando detur obligatio credendi, quando obligatio honeste operandi; huic enim facile occurrerem, dicendo pari passu procedere obligationem credendi, & obligationem operandi; ita ut sicut ad hoc ut teneam honeste credere super omnia, non requiritur evidentiæ præcepti fidei,

fidei; sed satis est, ut illud fidei præceptum sit moraliter certum; est autem quoniam res credibilis ita proponitur, ut ea sola adeo sit evidenter credibilis, ut opposita non sit prudenter, sed tantum imprudenter credibilis; & quoniam obligatio credendi ita proponitur, ut deobligatio non sit probabilis: ita à pari, ut honeste teneatur operari, satis est, ut præceptum honeste operandi ita sit probabile, ut non præceptum non sit probabile. Similiter paritas fidei non trahitur in hunc finem, ut ostendam, quid requiratur, ut honeste credere possim, & quid ut honeste operari possim: etenim huic quoque facile obviare possem distinguendo res inter Catholicos incertas à rebus Catholicos inter, & Hereticos controversis, sive in materia fidei, sive morum, ut alias docui.

N. 187. Quare in hunc tantum finem trahitur paritas fidei, quod sicut, ut assensus fidei sit honestus, satis est evidentia probabilitatis de veritate revelata, si ea inter Catholicos sit controversa; si verò ea sit controversa Catholicos inter & Hereticos, necesse est, ut detur evidentia tantæ probabilitatis de re revelata, ut non sit probabile non esse revelatam; atque adeo veritas per assensum directum credenda non est necesse, ut sit evidens, sed satis, ut evidens sit credibilioritas veritatis credendæ per assensum fidei directum; ita à pari, ut honeste operer, satis erit sola evidentia probabilitatis, aut probabilitatis objectivæ de honestate actus, & objecti.

N. 188. Sexta paritas est ex non probabilitate, ex qua ita arguo: Ne honeste operer, satis est iudicium reflexum de non probabilitate honestatis actus, & objecti; ergo ut honeste operer, satis est iudicium reflexum de probabilitate honestatis actus, & objecti. Antecedens est certum; qui enim reflexe iudicat non esse probabile, quod obiectum, & actus sit honestus, etsi suspendat omne iudicium directum de non honestate objecti, & actus, non potest honeste operari: ergo ne quis honeste operetur, satis est iudicium reflexum de non probabilitate honestatis actus, & objecti.

N. 189. Prima consequentia probatur, tum quia danda est disparitas, cur solum iudicium reflexum de non probabilitate honestatis actus, & objecti satis sit, ne honeste operer, immò ut operer inhoneste, suspensio omni iudicio de non honestate actus, & objecti; satis autem non sit solum iudicium reflexum de probabilitate honestatis actus, & objecti, suspensio omni directo de honestate actus, & objecti, ut honeste operer, aut ne fals-

Tom. III.

tem operer inhoneste: tum quia ideo non honeste, immò inhoneste operaretur, qui operaretur sub solo iudicio de non probabilitate honestatis actus, & objecti, non quia operaretur sine iudicio directo de honestate actus, & objecti, sed quia operaretur sine iudicio reflexo de probabilitate honestatis actus, & objecti; immò operaretur sub solo iudicio reflexo de non probabilitate honestatis actus, & objecti: ergo si, ut quis non honeste operetur, satis est solum iudicium reflexum de non probabilitate honestatis actus, & objecti, divisum à iudicio directo de non honestate actus, & objecti; sequitur etiam, quod ut quis honeste operetur, satis quoque erit solum iudicium reflexum de probabilitate honestatis actus, & objecti, divisum ab omni iudicio directo de honestate actus, & objecti.

Dices: Ideo, ne quis honeste operetur, N. satis esse solum iudicium reflexum de non 190. probabilitate honestatis objecti, & actus, divisum ab omni directo de non honestate objecti, & actus, quia minus requiritur ad hoc, ne quis operetur honeste; plus autem ad hoc ut honeste operetur; & ideo præter iudicium reflexum de objectivâ probabilitate honestatis, requiritur iudicium directum de honestate.

Sed contra; quia ex hoc, quod plus re- N. quiratur, ut quis honeste, quam ut quis non 191. honeste operetur, non sequitur quod requiratur iudicium directum de honestate, ita ut satis non sit reflexum de probabilitate honestatis; e contra satis sit solum reflexum de non probabilitate honestatis divisum à directo de non honestate, ne quis honeste operetur; adhuc enim dato, quod satis sit solum reflexum, vel de non probabilitate honestatis, ne quis honeste operetur; vel de probabilitate honestatis, ut quis honeste operetur, suspensio omni directo, vel de non honestate, vel de honestate; adhuc, inquam, hoc dato salvatur, quod plus requiratur, ut quis honeste, quam ut quis non honeste operetur: nam ut quis honeste operetur, requiritur, tum actualis gratiæ influxus; tum quod obiectum materiale, & motivum formale sint certò probabiliter honesta, aut non verita: at ne quis honeste operetur, satis est, ut obiectum, & actus non sint certò probabiliter honesta, nec necesse est, ut sint certò probabiliter inhonesta; immò satis est carentia non tantum iudicii directi de non honestate objecti, sed sola carentia iudicii reflexi de non probabilitate honestatis objecti: e contra, ut quis honeste operetur, requiritur necessario, vel iudicium directum sub-

Cc ij

jectivæ

jectivè probabile de honestate, vel reflexum de certâ objectivâ probabilitate honestatis: ergo si, ne quis honestè operetur, satis est suspensio utriusque iudicii, tum directi de non honestate, tum reflexi de non probabilitate honestatis; immo satis est solum reflexum, etsi probabile, & non certum de non probabilitate objectivâ honestatis; satis vice versâ quoque erit, ut quis honestè operetur, vel solum iudicium directum subjectivè probabile, aut probabilius de honestate; vel solum reflexum certum de objectivâ honestatis probabilitate, five maiori, five æquali, five minori.

N. Hoc argumentum, præter paritatem, tum
192. Confessarij, tum obedientis allatam §. 1. si rite ponderetur, diluit præcipuum contra nos argumentum infra trahendum: etenim dicunt Adversarij, quod si ad honestè operandum satis est iudicium reflexum de probabilitate honestatis, sequitur, quod quis simul, & semel operabitur honestè, & non honestè: honestè, quatenus habet iudicium reflexum de probabilitate honestatis; non honestè, quatenus cum hoc iudicio reflexo de probabilitate honestatis itat aliud reflexum de probabilitate non honestatis.

N. Verùm hoc me non tangit peculiariter,
193. quin tangit Adversarios docentes, tum quod licitum sit Confessarij absolvere poenitentem sequentem opinionem oppositam suâ; tum quod, ne quis operetur honestè, satis sit non tantum iudicium reflexum de non probabilitate honestatis; quin satis sit iudicium reflexum de probabilitate non honestatis. Quo posito, ita arguo: Cum iudicio reflexo de probabilitate non honestatis stare potest aliud reflexum de probabilitate honestatis; ergo simul, & semel operabitur non honestè, & honestè: non honestè, quia operatur sub iudicio reflexo de probabilitate non honestatis; honestè, quia operatur sub iudicio reflexo de probabilitate honestatis coexistens cum reflexo de probabilitate non honestatis: ergo totum argumentum est ab Adversarijs solvendum, & huic quæsto respondendum: An, ne quis operetur honestè, satis sit reflexum de probabilitate non honestatis, etsi unitum reflexo de probabilitate honestatis? An verò requiratur, ut iudicium reflexum de probabilitate non honestatis sit divisum a reflexo de probabilitate honestatis?

N. Si responderint requiri, ne quis honestè
194. operetur, ut iudicium reflexum de probabilitate non honestatis sit divisum a reflexo de probabilitate honestatis: respondebo ego quoque, quod, ut quis honestè operetur,

requiratur, ut iudicium reflexum de probabilitate honestatis sit divisum a reflexo de probabilitate non honestatis. Si autem dixerint, ne quis honestè operetur, non requiri, ut iudicium reflexum de probabilitate non honestatis sit divisum a reflexo de probabilitate honestatis; opponam incontinentem eandem consequentiam, nempe quod operans operabitur tunc inhonestè simul, & honestè: inhonestè, quia sub iudicio reflexo de probabilitate non honestatis; honestè, quia sub iudicio reflexo de probabilitate honestatis. Si enim Adversarij contra me dicunt quod si ad honestè operandum satis est reflexum de honestatis probabilitate iudicium divisum a directo; sequitur, quod eum illud iudicium reflexum de probabilitate honestatis stare possit cum alio reflexo de probabilitate non honestatis, sequitur, inquit, quod operans operabitur simul honestè, & inhonestè; dicam ego quoque, quod si ad operandum inhonestè satis est iudicium reflexum de probabilitate non honestatis, divisum a directo de non honestatis; operans operabitur tunc inhonestè simul, & honestè, quia cum iudicio reflexo de probabilitate non honestatis itare potest reflexum de probabilitate honestatis.

Quod si dixerint 1. quod ne quis operetur honestè, requiratur, ut operans operetur sub solo reflexo iudicio de probabilitate non honestatis, divisum ab alio reflexo de probabilitate honestatis: dicam idem, quod, ut quis honestè operetur, requiratur, ut operetur sub solo iudicio reflexo de probabilitate honestatis, divisum ab alio reflexo de probabilitate non honestatis.

Quod si dixerint 2. quod etsi simul coexistant ea duo iudicia reflexa de probabilitate non honestatis, & de probabilitate honestatis; attamen actus inhonestus ponatur sub eo iudicio de probabilitate non honestatis, ita ut aliud reflexum de probabilitate honestatis non se habeat nisi mortuo modo: dicam idem ego, quod etsi simul coexistant ea duo iudicia reflexa de probabilitate honestatis, & de probabilitate non honestatis, illud tantum dirigit actum honestum; non autem hoc, quod quasi mortuo modo se habet.

Quod si dixerint 3. bonum ex integrâ N. causâ, malum ex singulis defectibus, & ideo 195. operari inhonestè, qui operatur sub utroque iudicio reflexo de probabilitate honestatis, & de probabilitate inhonestatis, non autem operari honestè, qui sub illo utroque iudicio reflexo operatur; contra est; quia axiomâ non est ad rem; non enim argumentum, quod retorquemus, probat, quod operans sub

sub iudicio reflexo de probabilitate honestatis, operabitur tantum honeste, sed honeste simul, & inhoneste: honeste, quia sub iudicio reflexo de probabilitate honestatis; inhoneste, quia cum eo ita aliud reflexum de probabilitate non honestatis. At hoc idem ego contendo, quod si satis est iudicium reflexum de probabilitate non honestatis, cum hoc ipsum itare possit cum alio iudicio reflexo de probabilitate honestatis, operans operabitur simul inhoneste, & honeste.

N. 198. Demum, ut argumenti infirmitatem, & inanitatem ostendam, dico nullum omnino esse, quia ex similitudine utriusque iudicii reflexi de probabilitate honestatis, & de probabilitate inhonestatis, infert possibilem similitudinem actus honesti, & inhonesti, quod implicat: etsi enim solum iudicium reflexum de probabilitate non honestatis, aut de non probabilitate honestatis, satis sit, ut quis honeste operetur. Similiter etsi utrumque iudicium reflexum simul coexistens de probabilitate inhonestatis, & de probabilitate honestatis satis sit, ut quis divisim, vel tantum honeste, vel tantum inhoneste operetur, prout se determinabit ad sequendum, vel hoc, vel illud iudicium reflexum ex simul coexistentibus; attamen utrumque iudicium reflexum simul non est satis, ut quis simul honeste, & inhoneste operetur. Ut patet in voluntate duplici opposita cogitatione munita; una suadente bonum, altera malum: etsi enim quaelibet ex illis, quamvis simul coexistant, satis sit ad dirigendum actum bonum, & malum, attamen satis non sunt, ut dirigant ad simultaneam actus boni, & actus mali coexistentiam; sed ad id tantum inter actum bonum, & malum dirigatur, prout voluntas voluerit.

N. 199. Ut ergo apprehensio suavis mali coexistens inspirationi suadenti bonum non facit, ut quis simul peccet, & non peccet, sed vel tantum peccat, si voluntas bene inspirata sequitur apprehensionem suavis mali; vel tantum non peccet, si voluntas allecta ab apprehensione suadente actum malum, sequatur apprehensionem suadentem actum bonum: ita in casu nostro, etsi in intellectu simul coexistat utrumque iudicium reflexum, unum de probabilitate honestatis, aliud de probabilitate non honestatis; non fit, quod quis poterit simul honeste, & non honeste operari, & simul unire actum honestum, & inhonestum; sed divisim, vel tantum honeste operabitur, si voluntas determinet sequi, & operari iuxta iudicium reflexum de pro-

babilitate honestatis, quamvis ei coexistat aliud reflexum de probabilitate non honestatis; vel tantum inhoneste operabitur, si voluntas determinet sequi iudicium de probabilitate non honestatis, etsi ei coexistat aliud reflexum de probabilitate honestatis.

Confirmo: Plus inter se opponuntur apprehensiones, una suadens malum, alia bonum, quam haec duo iudicia reflexa, Probabile est actum A, esse honestum; Probabile est actum A, non esse honestum; nam haec duo iudicia sunt ambo affirmativa de modo; etsi unum sit affirmativum, aliud negativum de dicto: contra illa duae apprehensiones sunt prorsus inter se oppositae; una enim allicit ad malum, alia ad bonum; ergo si cum toto hoc non sequitur, quod voluntas munita duplici illa apprehensione inclinante ad oppositum, vel quod possit simul unire actum bonum, & malum, ita ut simul coexistant, non minus, quam illa duae apprehensiones coexistere possunt; vel quod voluntas sequens ductum apprehensionis suadentis actum bonum, male operetur, quia praehabet simul apprehensionem suadentem actum malum: ita in casu nostro non sequitur, quod voluntas duplici iudicio reflexo munita, uno de probabilitate honestatis, alio de probabilitate non honestatis, vel quod simul ponere poterit actum honestum, & actum inhonestum, ita ut simul coexistant, non minus, quam illa duo iudicia reflexa simul coexistere possunt; vel quod voluntas sequens ductum iudicii reflexi distantis probabilitatem honestatis, male operatur sit, quia simul habet in mente aliud iudicium reflexum de probabilitate non honestatis.

Sicut ergo in casu allato voluntas praehabens duplicem apprehensionem suadentem extrema inter se opposita non habet potentiam simultatis actuum oppositorum, seu potentiam coniungendi simul actum bonum cum malo; sed unice habet similitudinem potentiae ad ponendum divisim ab actu malo actum bonum, & divisim ab actu bono actum malum. Rursus sicut voluntas praehabens duplicem apprehensionem suadentem extrema inter se opposita, si sequatur apprehensionem suadentem bonum, bene tantum operatur, non autem simul male, quamvis simul adsit apprehensio suadens malum, quia hanc minime sequitur, immo ei resistit: ita in casu nostro, voluntas praehabens ea duo iudicia reflexa; unum de probabilitate honestatis, aliud de probabilitate non honestatis, non habet potentiam simultatis actuum, seu potentiam simul coniungendi actum honestum cum inhonesto; sed unice habet si-

multatam potentiae ad ponendum actum honestum divisim ab inhonesto; vel actum inhonestum divisim ab honesto. Rursus voluntas præhabens duplex illud iudicium reflexum, unum de probabilitate honestatis, aliud de probabilitate non honestatis, si sequatur iudicium reflexum dictans, certò probabile esse, quòd actus ponendus sit honestus, operabitur tantum honestè, non autè honestè simul, & inhonestè, quamvis simul adsit aliud iudicium reflexum dictans, certò probabile esse, quòd actus non sit honestus; quia voluntas hoc iudicium reflexum minimè sequitur, immò illud tunc contemnit.

N.
202.

Hinc patet tum infirmitas præcipui argu-

menti, cui Adversarij insistant, de quo latius infra; tum firmitas nostræ doctrinæ. Si enim posito solo iudicio reflexo, vel de non probabilitate honestatis, vel de probabilitate non honestatis, suspensio omni directo de falsitate opinionis assentientis talem rem licere, aut de veritate opinionis negantis eadem licere; eo ipso non licet talem actum ponere, nec talem rem eligere: cur posito solo iudicio reflexo de probabilitate licetig, suspensio omni directo, tum de veritate opinionis affirmantis licere, tum de falsitate opinionis negantis licere, non licebit tunc operari? Expecto disparitatem.

DISPUTATIO XXIV.

Reliquæ robustissimæ pro eodem nostro intento rationes.

SECTIO I.

Prima, & secunda ratio à priori.

§. I.

Quidquid est in iudicio directo subjectivè probabili, est longe eminentius in reflexo evidenti de objectivà probabilitate.

SUMMARIUM.

Quia quidquid inest iudicio directo, longè perfectius inest reflexo, n. 1. 2.

Nam reflexo nulla inest incertitudo; directo, etsi probabiliori, inest incertitudo de veritate speculativà, n. 3. 4.

Rursus reflexo inest certitudo, immò evidentia de veritate speculativà sui objecti, nempe de probabilitate, n. 4. 5.

Iudicium reflexum nec mediatè, nec immediatè potest esse falsum, directum potest esse immediatè falsum, ibid.

Intellectus directè assentientis minùs probabili, cur non assentiat magis falso, sed tantum vero? n. 6.

Falsum, quòd omne minùs probabile sit magis falsum, & minùs verum in re, ibid.

Si repugnat, ut intellectus assentiat directè rei minùs probabili, multo magis, ut teneatur assentiri, seu exercere iudicium incertum, quando potest soli certo assentiri, n. 8.

Si datur obligatio, datur potius sequendi solum reflexum, quam directum, n. 9.

Cur? n. 10.

Ex eo quòd T. T. unanimiter dicant præquiri iudicium saltem moraliter certum de verita-

te speculativà, infero necessarium potius reflexum, quam directum, n. 11.

Iudicio directo, etsi moraliter certo subjectivè, ad summum inest certitudo moralis prudentiæ, quæ satis ut peccatum formale excludat, non vero speculativà, ibid.

Si nullum iudicium falsum est verè prudens, ut volunt contrarij, nullum directum, ut probabilius, erit regula, n. 12.

Si directum satis, multo magis reflexum, quæ certò cognosco ea motiva gravia, aut graviora, quibus nititur directum, n. 13.

UAMVIS Lector non obliviosus eorum, quæ diximus, plura à priori fundamenta pro nostra sententiâ, de solius iudicii reflexi evidentis de certâ probabilitate veritatis, & honestatis sufficientiâ, ut honestè operemur, hunc in locum congerere possit; attamen quia, ut dixi, nostra sententiâ supponitur potius quam tractatur, & à paucis Neotericis in dubium vocata, fuit ab ipsdem mordicus negata, ideo eam à priorum rationibus prorsus robustis fundare iterum duximus.

Quapropter ita arguo 1. quia quidquid N. 1. habetur per iudicium directum subjectivè probabile, aut probabilius de veritate, longè perfectius habetur per solum iudicium reflexum certum de probabilitate, aut probabiliore veritatis; ergo nullatenus, ad hoc ut rectè operemur, necessarium est iudicium directum, incertum de veritate, quin ut rectè operemur, satis se solo est reflexum certum